

SİVAS AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYON TALİMATI

1. AMAÇ

Merkez genelindeki sterilizasyon/dezenfeksiyon uygulamaları için sterilizasyon yöntemlerini, dezenfektan seçimi ve dezenfektanların kullanım ilkelerini belirlemektir

2. KAPSAM

Merkezimizdeki tüm birimleri kapsar

3. TEMEL İLKELER

3.1. Kritik Araç-gereçlerin Sterilizasyon/Dezenfeksiyonu

Yumuşak dokuyu veya kemiği penetre eden aletler oldukları için yüksek oranda infeksiyon taşıma riskine sahiptirler.(davye,elavator,periost elavatorleri v.b)mutlaka steril edilmelidir.

3.2. Yarı Kritik Araç-gereçlerin Sterilizasyon/Dezenfeksiyonu

Yumuşak ve sert dokuların içine girmeyen ancak onlarla temas eden aletlerdir.(ayna,amalgam fulvarı,presel v.b)mutlaka sterilizasyon veya yüksek dezenfeksiyon gerektirirler.

3.3. Kritik Olamayan Araç-gereçlerin Sterilizasyon/Dezenfeksiyonu

Vücut bütünlüğü bozulmamış, sağlam deri ile temas eden araç-gereçler (tansiyon aleti kılıfı, steteskop vb) orta ve düşük düzeyde dezenfeksiyon veya sadece su ile basit temizlik önerilir.

Tablo 1, 2, 3 de hastanemizde bulunan yüksek düzey, yer-yüzey ve el/cilt antiseptikleri yer almaktadır.

Tablo 1. Hastanemizde bulunan yüksek seviye (sporisit) dezenfektanlar

	Optimal pH	Avantajları	Dezavantajları	Temas süresi		Maksimum kullanım (mükerrer) süresi
				Yük.sev.dez. (dakika)	Sterilizasyon	
Glutaraldehit (>%2)	8	-Korozyon yapmaz -Malzemelerle uyumludur -Organik maddelerden pek etkilenmez -Ucuzdur	-Toksik, alerjik, iritan -Fiksatif * Kullanıcılar maske, eldiven, önlük giymelidir. Ortam havalandırılmalıdır.	20'	>3 saat	30 gün

Hipokloritler	+	+	-Hızlı etkili -Geniş etki spektrumu -Ucuz -Toksisitesi az -Yüzeyle fikse olmuş mikropların, biofilm tabakasının uzaklaştırılmasında etkilidir	-Organik maddelerden oldukça etkilenir -Koroziv -Stabil değildir -Amonyak ve asitlerle toksik bileşikler oluşturur -Tekstil ürünlerinin rengini giderir.	-Günlük temizlik için 1/100 oranında sulandırılır -Yoğun kontaminasyonda 1/10 oranında sulandırılır -Başka temizlik ürünleriyle karıştırılmamalıdır.
---------------	---	---	---	--	--

Tablo 3. Hastanemizde bulunan antiseptik bileşikler (el ve cilt)

	Org. mad. etkilenme	Tüberküloz etki	Avantajları	Dezavantajları
--	---------------------	-----------------	-------------	----------------

Alkoller (%60-90)	Minimal	+	- Çabuk etkili -Toksik-allerjik etkileri yok -Su ve kurutma gerektirmez -Diğer dezenfektanlarla (iyot, klorheksidin...) etkili kombinasyonlar -Cilt-el antiseptisi ve temiz sert yüzeylerin dezenfeksiyonu için uygun	-Çabuk buharlaşır -Farkedilmez -Yanıcı -Kalıcı (rezidüel) etkisi yok -Penetrasyonu zayıf -Temiz şartlarda etkili -Uzun süreli kullanımda cildi kurutabilir -Mercekli aletlerin montaj materyalini bozabilir, lastik-plastik malzemeyi sertleştirebilir.
Alkol bazlı El Anriseptiği (isopropanol+kl orheksidin)	Minimal	+	-Geniş spektrumlu ajan olup Gram (+) Pozitif Bakterilerde iyi aktivite gösterir -HSV, HIV, CMV, RSV ve İnfluenza virüslerine karşı etkindir -Tarif edildiği şekilde kullanılırsa oldukça etkilidir. -Bakteriler arası drenç gelişimi nadirdir.	-Yüksek konsntrasyonlarda ciltde iritasyona neden labilir -Bakteri Sporlarına karşı Etkisizdir -Etkinliği cilt PH sına Bağlıdır(PH 5,5-7 maximum aktivite)
İyodoforlar (povidon iyot)	+	+	-Iyot'un ağır koku, tahriş edici etki ve kalıcı boyama özelliklerini göstermezler. -Hem antiseptik ve hem de dezenfektan olarak kullanılabilirler. -Deterjanlarla (noniyonik ve katyonik) kombine etki gösterirler.	-Nispeten yavaş etki gösterirler. -Kan varlığında aktivitelerini büyük ölçüde kaybederler -Metallere koroziv etki yapabilir. -Nadiren iyot alerjisi oluşturabilir -Cilt,göz iritasyonu yapabilir.

3. UYGULAMA

1. Kullanıcı önlük, eldiven giymeli, maskesini takmalıdır.
2. Aletler ayrılabilir parçaları sökülerek bol su ve deterjanla organik kirden arındırılmalıdır.
3. Bol su ile durulanıp kurulanmalıdır.
4. Isıya dayanıklı kritik ya da yarı kritik aletler paketlenerek sterilizasyon ünitesine gönderilmelidir.
5. Isıya dayanıklı olmayan yarı kritik aletler için yüksek düzey dezenfeksiyon çözeltisi hazırlanmalıdır.
6. Aletler dezenfektan çözeltisi içine tamamen batırılmalıdır. (Gluteraldehit çözeltisi kapalı kaplarda kullanılır) Tablo-1'de belirtilen sürelerde bekletilmelidir.
7. Çıkarılan aletler bol su ile durulanır (tercihen distile su) ve iyice kurutulduktan (tercihen basınçlı hava ile) sonra kolay temizlenebilir dolaplarda/raflarda saklanmalıdır.
8. Mutlaka önce aletlerin mekanik temizliği yapılmalıdır. Mekanik temizlik sonrasında aletlerin dezenfeksiyon ve sterilizasyonu Tablo-4'de belirtilmiştir.
9. Çamaşır suyu günlük yüzey temizliği için 1/100 oranında sulandırılmalıdır.
10. Yoğun kontaminasyonda çamaşır suyu 1/10 oranında sulandırılmalıdır.
11. Çamaşır suyu başka temizlik ürünleriyle karıştırılmamalıdır.

<u>Kritik Alet</u>	Davyeler Periost elavatörleri elavatörler	1. Isıya dayanıklı olanlar için otoklav ile sterilizasyon	Tek kullanımlık aletler tekrar kullanılmamalıdır.
<u>Yarı Kritik Aletler</u>	Aynalar Amalgam fulvarı Preseler saundlar	Aletler kullanıldıktan sonra enzimatikte bekletilmeli,sterilizasyon işlemine tabii olmalıdır.	Sterilizasyon gerçekleşmemişse dezenfektanda %2 gluteraldehidde 20 dk bekletilmelidir.
	Endotrekeal tüpler, Trakeostomi kanülü Hava yolu araçları, Anestezi solunum devreleri, Laringoskop bladları	%2 gluteraldehit içine 20 dk yüksek düzey dezenfeksiyon	Dezenfeksiyon sonrası çeşme suyu ile durulanmalı, kurutulmalı ve dolapta saklanmalıdır.
<u>Kritik Olmayan Aletler</u>	Tansiyon aleti manşonu, EKG kablo ve probları, tutucuları, steteskop, ilaç kadehleri, oksijen maskeleri, ambu mask	1/100 dilüe çamaşır suyu ya da %70 alkol ile silinir	Çamaşır suyu sadece sert ve düzgün yüzeyler için uygundur. Deri, mukoza ve göz irritasyonu ve metal yüzeylerde korozyon yapabilir.
	Kumaş ve tekstil malzemeler	1/100 çamaşır suyu kullanılır.	

STERİLİZASYON ÜNİTESİNE GELEN ALETLERİN STERİLİZASYON VE DEZENFEKSİYONU

- 1)Ağız ve diş sağlığı merkezi poliklinik ve tedavi odalarında kullanılan diş tedavi setleri(davye,elavatör,saund ,presel v.b) Küvettteki enzimatikli solüsyon içerisinde,mikromotor,auratör uçları(frez kavitron uçları)küçük plastik kaplar içine hekim tarafından Kullanıldıktan sonra konulur.
- 2)Buradaki malzemeler her bölüme ait personel tarafından sterilizasyon ünitesine gönderilir.
- 3)G elen malzemeler sterilizasyon ünitesindeki görevli personel tarafından ön temizlik yapıldıktan sonra ultrasonik yıkama makinasında 85C de yıkanır.
- 4)Makineden çıkan malzemeler 20 dk dezenfektanda bekletildikten sonra durulanıp, kurulanıp,paketlenilir.
- 5)M alzemeler konteynıra konulurken içerisine (kimyasal indikatör,küme testi) konulur.(her çevrimde)haftada 2 gün (pazartesi Perşembe)biyolojik indikatör konularak sterilizasyonun kesinleştiği kontrol edilir.
- 6)D ökümantasyon formuna otoklav çıktısında ilişitirilir.dökümantasyon etiketi forma yapıştırılır.(işlem tarihi,son kullanma tarihi,sterili yapan kişinin ismi)(her çevrimde)
- 7)O toklavdan çıkan indikatörler ve etiket kontrol edildikten sonra dökümantasyon formuna ilişitirilir.
- 8)Malzemeler günlük kullanıma hazır şekilde depolanır.